

De boodschap van Taylor Swift

In 2023 werd ze door *Time Magazine* uitgeroepen tot persoon van het jaar. Haar wereldwijde schare van fans wordt geschat op 500 miljoen. Als zij ergens optreedt levert dat de lokale economie zo'n 5 miljard dollar op.¹ Amerikaanse presidentskandidaten vrezen haar, want haar stemadvies kan van beslissende betekenis zijn voor wie de verkiezingen zal winnen. Ik heb het over de Amerikaanse popster en singer-songwriter Taylor Swift. Ze werd geboren in 1989 en begon al op haar veertiende aan een muziekcarrière. Sindsdien brengt ze het ene na het andere album uit. Ze is de meest gelauwerde artiest van dit moment.

1 Hans van der Loo, *Taylor Swift. De opkomst van een muzikaal, maatschappelijk en zakelijk fenomeen*, Haystack, Zaltbommel, 2024, p. 13.

2 Ik heb voor dit artikel gebruik gemaakt van het blog 'The Songs of Taylor Swift: A Christian Cultural Appraisal' (<https://www.thegospel-coalition.org/blogs/trevin-wax/taylor-swift-cultural-appraisal/>).

3 Ernest Becker schrijft hierover in zijn boek *The Denial of Death*. Zie Tim Keller, *Namaagoden. De lege beloften van geld, seks en macht en de enige werkelijke hoop*, Van Wijnen, Franeker, 2009, p. 43-44.

4 Hans van der Loo, *Taylor Swift*, p. 81-101.

Als u al op leeftijd bent, hebt u misschien nog nooit van haar gehoord. Maar goede kans dat u kleinkinderen hebt die haar liedjes dagelijks beluisteren. Als u wat jonger bent, hebt u misschien kinderen die dat doen.

Waarom is Taylor Swift zó populair, vooral onder meisjes? Wat valt er vanuit christelijk perspectief te zeggen over haar liedjes? En is het goed om ernaar te luisteren? Daarover gaat dit artikel.² Daarbij focus ik op haar *songteksten*. Dat is een beperking. Haar populariteit en invloed zouden niet zo groot zijn geweest zonder de muziek bij haar liedjes, de videoclipps en haar sensationele optredens over heel de wereld.

Populair

Waarom heeft Taylor Swift zo veel fans?

Allereerst: Swift heeft *literair talent*. Haar teksten stijgen ver uit boven de rijmelarij die je weleens hoort op de Nederlandse radio (bijv. bij 100%NL). Haar taal is rijk en gevarieerd. Bovendien zet ze haar songs op pakkende melodieën. Verder is ze een enorm goede verhalenverteller. Ze zingt vaak over haar eigen leven, maar op zo'n manier dat veel meisjes zich in haar herkennen. Swift is voor hen de grote zus die hen helpt bij het omgaan met de uitdagingen van het leven.

Veel van haar liedjes gaan over volwassen worden ('coming of age'): de periode van opgroeien van meisje naar jonge vrouw en alle gevoelens en ervaringen die daarbij horen. Vanaf het begin is een van haar grote thema's het *verlangen naar liefde, het huwelijk en kinderen krijgen*. Zeg maar: het traditionele plaatje.

In een van haar bekendste vroege songs, 'You belong with me' ('Jij hoort bij mij', 2008) zingt ze over haar liefde voor haar buurjongen die ze al zolang kent. Tot haar verdriet gaat hij eerst met een 'bad girl', maar uiteindelijk kiest hij voor haar, het gewone meisje. 'Mary's song' (2006) gaat over een jongen en meisje die elkaar al van jongs af aan kennen, opgroeien, trouwen en dan terugkeren naar de plaats waar ze verkering kregen. En samen dromen ze over hoe ze op die plek hun baby's wiegen en er nog zullen zitten als ze oud geworden zijn. In Swifts latere songs wordt een vrije seksuele moraal steeds normaler. Steeds explicieter wijst ze een christelijke seksuele ethiek af. Toch blijft *het verlangen naar trouwe liefde* doorklinken, maar nu meer in de vorm van teleurstelling en verdriet. Na veel verbroken relaties lijkt ze er niet meer in te geloven. Maar het verlangen naar het huwelijk waarmee God man en vrouw geschapen heeft, resoneert, denk ik, bij haar fans.

Maar Swift leeft zonder God. Dat merk je juist hieraan dat ze *romantische relaties een religieuze betekenis* toekent. En daarmee verwoordt ze gevoelens die breed leven in onze cultuur. Seks en romantiek nemen de plaats in die vroeger de band met God voor mensen had.³ In het liedje 'Tolerate it' (2020) zingt ze over haar vriend: "I made you my temple, my mural, my sky" ("Ik maakte van jou mijn tempel, mijn muurschildering, mijn hemel"). In 'False gods' (2019) bezingt ze verliefd zijn op elkaar als het samen aanbidden van een god: "Even if it's a false god we'd still worship this love" ("Zelfs als het een valse god is, aanbidden we deze liefde"). En verderop: "I know heaven's a thing. I go there when you touch me. Honey, hell is when I fight with you" ("Ik weet dat de hemel bestaat. Ik ben daar als jij mij aanraakt. Schat, het is de hel als wij ruzie hebben"). Taylor Swift laat zien dat wie leeft zonder God niet minder religieus is geworden, maar de vervulling van zijn leven zoekt in iets anders dan in God. Voor veel mensen in onze cultuur is dat een romantische relatie.

Vanaf het begin is een van haar grote thema's het verlangen naar liefde, het huwelijk en kinderen krijgen. Zeg maar: het traditionele plaatje

Verdrietig genoeg is het leven van Swift een opeenvolging van verbroken liefdesrelaties. En ze had meer tegenslagen. Haar carrière ging niet over rozen. Ene Scooter Braun kocht achter haar rug om de muziekrechten op van haar eerste albums en verdiende daar veel geld aan. Toen ze een publieke persoonlijkheid werd, kwam er kritiek op haar decadente levensstijl en de break-ups met haar vriendjes (ze zou ze alleen maar aan de haak slaan om vervolgens liedjes over ze te maken). Dit leidde ertoe dat ze zich twee jaar uit de openbaarheid terugtrok. Maar daarna keerde ze verpletterend terug met nieuwe albums en nieuwe muziek en werd ze succesvoller dan ooit tevoren.⁴

Deze levenservaring verwerkt ze in haar songs. Er klinkt verdriet en boosheid in door over hoe ze behandeld werd door de man aan wie ze haar hart gaf. Ze zingt over mensen die je zomaar laten vallen of verraden. "You're on your own, kid. You

always have been” (“Je staat er alleen voor, kind. Dat is altijd zo geweest”). Maar ze draagt ook een boodschap uit: *je kunt tegenslagen niet vermijden, maar blijf trouw aan jezelf en je dromen*. Als je dat doet, zul je uiteindelijk succesvol zijn (“Karma”). Ook deze boodschap sluit aan bij de cultuur waarin we leven.

Ze draagt een boodschap uit: je kunt tegenslagen niet vermijden, maar blijf trouw aan jezelf en je dromen. Als je dat doet, zul je uiteindelijk succesvol zijn

Jij bent degene die betekenis moet geven aan je leven. Dat doe je door je eigen hart en dromen te volgen, desnoods tegen de wereld in. Deze manier van leven bezingt Swift en ze spreekt daarmee zo aan omdat ze dit niet uit de hoogte doet. Ze is eerlijk over haar eigen onvolmaaktheid (bijv. in ‘Anti-Hero’). Dat maakt haar iemand om je mee te identificeren. Een voorbeeld in levenskunst, die tegelijk als een grote zus dichtbij je staat.

Christelijk perspectief

Hoe moeten we de songs van Swift beoordelen vanuit christelijk perspectief?

Het eerste wat opvalt is haar *taalgebruik*. Haar vroege liedjes waren wat dat betreft onschuldig. Maar in latere albums komt steeds meer grove taal voor: misbruik van Gods naam, maar ook andere woorden die je als christen niet in je hoofd wilt laten stoppen. Haar gebruik van deze *cursewords* is explosief toegenomen sinds 2020.

In Swifts liedjes zit een *heen-en-weer van afhankelijkheid naar zelfbevestiging*, van houvast zoeken bij mensen (vooral in liefdesrelaties) en houvast zoeken bij zichzelf. Ze zoekt ultiem geluk in de relatie met een man en zingt in ‘Need’ zelfs: “Ik

zal overal gaan waar jij mij heenleidt”. Maar als zo’n man haar kwetst, zegt ze: ik heb jou niet nodig. Ik volg mijn eigen pad en ben voor mijn geluk niet van een ander afhankelijk.⁵

Je ziet hierin de tragiek van ons zondige mensen. Liever dan ons heil te zoeken bij God, van wie we ten diepste afhankelijk zijn, zoeken we het bij schepselen (afgoden). Als zo’n afgod ons niet blijkt te geven wat we zoeken, vluchten we naar een andere, óf maken we van onszelf die afgod: ik kan mezelf redden en conformeer me aan niets of niemand.

De destructieve gevolgen hiervan zie je terug in Swifts liedjes (bijv. ‘Karma’). Die zitten vol rancune en wraakgevoelens tegen ex-vriendjes. Waarom? Omdat mannen voor haar in feite afgoden zijn. Ze investeert hartstochtelijk (en oprecht!) in haar relaties. Maar wél om dan ultiem geluk te vinden en terug te krijgen. Als zo’n afgod haar dan laat zitten en niet blijkt te doen wat ze gezien haar offers mocht verwachten, is ze woedend op hem.

Christus verlost ons juist van afgoderij met een man of vrouw. Hij heeft het offer gebracht dat nodig was om ons vrede met de ware God te geven. Daarin ligt al onze zaligheid. Daardoor verlost hij ons van onze offerdienst aan afgoden, van wie we door onze inspanning geluk hopen af te dwingen. Je man of vrouw wordt weer een medemens die er niet allereerst is om jou iets te geven, maar die jij mag dienen met wat de Here je geeft.

De songs en videoclips van Swift dragen onmiskenbaar *de waarden van de seksuele revolutie* uit. Hoewel ze aanvankelijk zingt over verlangen naar trouwe liefde, gaat ze steeds meer een vrije beleving van seksualiteit vieren. De romantische of seksuele passie krijgt bij haar religieuze waarde. In het liedje ‘Guilty as Sin’ noemt ze haar seksuele fantasieën over een man ‘heilig’. Daaraan toegeven vergelijkt ze met de opstanding uit de dood (‘het weggrollen van de steen’). En ze overweegt: als ik hiermee doe wat niet gepast is, kan me dat niet schelen. ‘Ze kruisigen me toch wel.’ Swift identificeert zich met Christus, maar dan om haar zondige begeerte een heldenstatus te geven. Een pure vorm van godslastering. Swift pusht ook de idee van de seksuele revolutie dat het een

5 Tijdens een uitvoering van het liedje ‘All too well’ liet Swift het publiek ‘f*ck the patriarchy’ (weg met het patriarchaat) zingen, waarmee ze zichzelf profileert als een vrouw die zich onafhankelijk van de man wil opstellen. Toch zingt ze voortdurend over het verlangen naar een man. Dit is typerend voor de strijd tussen mannen en vrouwen sinds de zondeval: ‘Naar de man zal uw begeerte uitgaan, maar hij zal over u heersen.’ (Gen. 3:16). De vrouw verlangt naar de zorg en leiding van de man. Maar (mede) omdat hij daar zondig mee omgaat, reageert de vrouw: ik heb je niet nodig. Ik maak me los van je, want je onderdrukt me alleen maar. Onder het feminisme zit ook verdriet over hoe de man zijn roeping vervult.

Swift pusht ook de idee van de seksuele revolutie dat het een echte vooruitgang is voor de mensheid als er ruimte ontstaat voor allerlei soorten seksuele relaties

echte vooruitgang is voor de mensheid als er ruimte ontstaat voor allerlei soorten seksuele relaties. In 'You need to calm down' zingt ze:

*Why are you mad?
When you could be GLAAD?
Shunshine on the street at the parade.
But you would rather be in the dark ages.
Making that sign, must've taken all night.*

De videoclip bij dit liedje toont een wereld in regenboogkleuren. Maar ook een groep mensen die demonstreren tegen homorechten (terwijl ze het woord homoseksualiteit niet eens goed kunnen spellen). Swift zet hen neer als mensen die uit de middeleeuwen komen (*dark ages*) en onnodig boos zijn, terwijl ze zo blij zouden moeten zijn over de vooruitgang in de vrije beleving van seksualiteit en het 'jezelf kunnen zijn'. GLAAD (glad = blij) staat voor 'Gay and Lesbian Alliance Against Defamation' (Verbond van homo's en lesbiennes tegen laster). In een documentaire zegt Swift: "Ik moet aan de goede zijde van de geschiedenis staan en ik wil niet terug naar die verschrikkelijke jaren '50."

Toch heeft Swift er weet van dat de vrije seksualiteit je uiteindelijk teleurstelt. Dat klinkt bijvoorbeeld door in 'Illicit Affairs' ('Verboden affaires'): "En dat is het punt bij verboden affaires en clandestiene ontmoetingen en gestolen blikken. Ze tonen hun waarheid slechts een keer, maar ze liegen, en liegen en liegen miljoenen keren".

Luisteren naar Taylor Swift?

En dan nu de grote vraag: kun je als christen naar Taylor Swift luisteren? En je kinderen naar haar laten luisteren? En hoe zou je daarover het gesprek moeten aangaan?

God heeft ook ongelovigen gaven gegeven om mooie teksten en mooie muziek te maken. We hoeven die dus niet per definitie af te wijzen. *Uitgangspunt* voor alles wat wij doen moet zijn dat we het doen ter ere van God (1 Kor. 10:31). En Paulus schrijft aan de Filippenzen: "Al wat waar is, al wat eerbaar is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat lieflijk is, al wat welluidend is, als er enige deugd is en als er iets prijzenswaardig is, bedenk dat" (Fil. 4:8). De vraag moet dus niet zijn: hoever kan ik gaan? Maar: hoe kan ik de Here dienen en eren met de muziek die ik luister? Met dat waar ik mijn ziel mee vul?

De boodschap van veel van de songs van Taylor Swift staat haaks op het evangelie en stimuleert ons om afgoden te vereren. Kun je God dan eren met het luisteren van haar muziek? En is het goed voor je eigen ziel om naar zulke liedjes te luisteren?

Er wordt weleens gezegd: ik geniet alleen van de melodie maar luister niet naar de tekst. Die scheiding kun je in je hoofd wel maken, maar in de praktijk niet. In de muziek wordt een boodschap gecommuniceerd, en de muziek is het middel om die boodschap te ondersteunen, te versterken en aangenaam te maken voor onze oren. Zodat die des te beter ons hoofd en hart in komt. En dan hebben we vandaag ook nog eens de videoclips, waarin de boodschap van het liedje visueel wordt ondersteund. En zelfs als je de teksten niet direct begrijpt, worden ze, juist als je jong bent, in je gedachten gekerfd, zodat ze je je leven lang bijblijven.

Verder moeten we ook hier oog voor hebben: via haar muziek, optredens en clips figureert Swift als *rolmodel* voor jonge meisjes. Paulus leert ons dat het bij vrouwen die belijden dat zij God vrezen past dat zij kuis en ingetogen zijn (Tit. 2:5). Dat ze zich niet profileren met hun kleding of haardracht, maar opvallen door goede werken (1 Tim. 2:9). Dat ze zich niet onafhankelijk tegenover hun man opstellen, maar hem liefhebben en zijn gezag erkennen (Tit. 2:4). Dat zij trouwen en kinderen (willen) krijgen (1 Tim. 5:14). Het (vaak seksueel suggestieve) optreden en het leven van Taylor Swift (althans wat wij daarvan zien) stralen iets anders uit dan Paulus de jonge vrouwen voorhoudt in zijn brieven. Onze dochters hebben in hun leven voorbeelden nodig. Maar Swift is geen goed voorbeeld.

In gesprek

Het lijkt mij niet goed om de muziek alleen maar te verbieden. Ga er juist over in gesprek vanuit Gods Woord. Luister bijvoorbeeld samen naar een nummer, of bekijk een videoclip.

En praat door over de vraag: hoe moet je hierover oordelen vanuit Gods Woord? Is het goed voor een kind van de Here om je ziel hiermee te vullen? Maak er een moment van waarin je kind leert zich Gods Woord eigen te maken. Zodat het leert uit eigen overtuiging te kiezen naar welke muziek het luistert. Dat moet het trouwens ook doen als het gaat om christelijke muziek. Die is ook niet per definitie goed.

Het is belangrijk om ook concrete richtlijnen te geven.

Natuurlijk luister je niet naar liedjes waardoor grove taal in je hoofd gestampt wordt, of waarin verlangens verheerlijkt worden die tegen Gods geboden ingaan. Het is zonde tegen de Here om je oren en je hart daarmee te vullen. Laten we dat tegen onze kinderen zeggen, en dan ook uitleggen waarom. Want als we alleen maar voor de zonde waarschuwen, maar niet vertellen hoe de Here liefde en seksualiteit bedoeld heeft, wordt de zonde, de verboden vrucht, juist aantrekkelijk voor ze. Dan werkt een waarschuwing averechts.

Maak er een moment van waarin je kind leert zich Gods Woord eigen te maken. Zodat het leert uit eigen overtuiging te kiezen naar welke muziek het luistert

Wat moet je doen als je als ouders op dit punt niet oplettend bent geweest? Als je op dit punt tekort geschoten bent in wat de Here daarin van je vroeg, vraag Hem dan om vergeving. En ga rustig het gesprek aan met je kind. Wees er eerlijk over dat je op dit punt zelf tot een ander inzicht bent gekomen. En dat je graag je kind ook op dit punt wil helpen *heilig* te leven voor de Here God. Die oprechte zorg voor je kinderen, daar wil de Here zijn zegen aan verbinden. ■

"I started writing songs when I was twelve and since then, it's been the compass guiding my life, and in turn, my life guided my writing. Everything I do is just an extension of my writing, whether it's directing videos or a short film, creating the visuals for a tour, or standing on stage performing. Everything is connected by my love of the craft, the thrill of working through ideas and narrowing them down and polishing it all up in the end."

—Taylor Swift